

Reykjavík, 3. desember 2019.

Efni: Rökstutt álit endurskoðendaráðs um áminningu samkvæmt 2. mgr. 17. gr. laga nr. 79/2008 um endurskoðendur

Vegna athugasemda sem endurskoðendaráð gerði við störf yðar, sbr. erindi ráðsins, dags. 31. janúar 2019, ákvað endurskoðendaráð að þér yrði gert að sæta gæðaeftirliti árið 2019. Með bréfi, dags. 13. maí 2019, voruð þér boðaðir í gæðaeftirliti 2019 í samræmi við ákvæði 22. gr. laga nr. 79/2008 um endurskoðendur. Var í bréfinu óskað eftir upplýsingum um hvaða endurskoðunarverkefni þér hygðust árita eða hefðuð áritað vegna reikningsársins 2018 og var sérstaklega óskað eftir því að tilgreind væru endurskoðunarverkefni fyrir einingar sem tengdar voru almannahagsmunum. Þá var óskað eftir upplýsingum um hvort að þér mynduð eða hefðuð áritað einhver endurskoðunarverkefni með öðrum endurskoðanda.

Ráðinu bárust engin svör við bréfinu og var erindið ítrekað þann 20. júní 2019 með tölvubréfi, aftur 28. júní og að lokum 2. júlí 2019 án þess að svar bærst.

Með bréfi endurskoðendaráðs til yðar, dags. 2. október 2019, kom fram að endurskoðendaráð teldi að með háttsemi yðar hefðuð þér brotið gegn ótvíræðri skyldu endurskoðanda samkvæmt ákvæði 22. gr. laga nr. 79/2008 til að sæta gæðaeftirliti. Tekið var fram að vegna þess teldi ráðið koma til álita að beita yður viðurlögum á grundvelli 2. mgr. 17. gr. laga um endurskoðendur. Var yður af þeim sökum veittur andmælaréttur samkvæmt 13. gr. stjórnsýslulaga nr. 37/1993, áður en endurskoðendaráð tæki ákvörðun í málinu. Óskað var eftir að andmæli bærust innan þriggja vikna frá dagsetningu bréfsins.

Þann 15. október 2019 barst endurskoðendaráði bréf frá yður þar sem fram kom að mál varðandi boðun í gæðaeftirlit væri í kærumeðferð hjá æðra stjórnvaldi og að vilji yðar stæði til að senda lögreglukæru á hendur öllum meðlimum ráðsins. Kom þá fram að málið væri í skoðun lögmanns. Endurskoðendaráð hefur ekki fengið upplýsingar frá æðra stjórnvaldi um að slíkt mál sé til meðferðar.

Skylda til að sæta gæðaeftirliti samkvæmt lögum nr. 79/2008

Samkvæmt 15. gr. laga um endurskoðendur er það hlutverk endurskoðendaráðs að hafa eftirlit með því að endurskoðendur og endurskoðunarfyrtækji ræki störf sín í samræmi við ákvæði laganna, siðareglur Félags löggiltra endurskoðenda og aðrar reglur sem taka til starfa endurskoðenda. Ráðið skal jafnframt sjá til þess að reglulegt gæðaeftirlit með störfum endurskoðenda og endurskoðunarfyrtækja fari fram. Með gæðaeftirlitinu hefur ráðið reglubundið eftirlit með því að endurskoðendur og endurskoðunarfyrtækji framfylgi lögum, siðareglum og öðrum reglum er taka til starfa endurskoðenda.

Í reglum nr. 712/2015 um framkvæmd gæðaeftirlits með störfum endurskoðenda kemur fram í 2. gr. að gæðaeftirlit feli í sér könnun á gæðakerfi endurskoðunarfyirtækis, gæðastjórnun endurskoðenda og skoðun vinnuskjala eftir því sem við á. Gæðaeftirlitið skal fela í sér sannprófanir á að gæðakerfi, gæðastjórnun og frágangur vinnuskjala sé í samræmi við góða endurskoðunarvenju, skv. 9. gr. laga nr. 79/2008, sbr. ákvæði til bráðabirgða II. Tilgangurinn er að leiða í ljós hvort að ákvæði laga og siðareglna kunna að hafa verið brotin. Í 7. gr. reglna nr. 712/2015 er umfangi eftirlitsins þannig lýst, sbr. og lista í viðaukum:

Við gæðaeftirlit skal kanna hvort endurskoðandi og endurskoðunarfyirtæki hafi uppfyllt eftirfarandi ákvæði laga um endurskoðendur:

1. Ákvæði 2. - 6. mgr. 3. gr. og 4. og 5. mgr. 4. gr.
2. Að gætt sé að óháði endurskoðanda og endurskoðunarfyirtækis í samræmi við ákvæði VI. kafla laganna.
3. Að gætt sé ákvæða 2. mgr. 8. gr. laganna um að endurskoðendur fylgi ákvæðum siðareglna sem settar hafa verið af Félagi löggiltra endurskoðenda í samræmi við þá málsmeðferð sem kveðið er á um í lögum um endurskoðendur.
4. Að við endurskoðun sé fylgt góðri endurskoðunarvenju eins og hún kemur fram í 9. gr. laganna sbr. og ákvæði II til bráðabirgða.
5. Að endurskoðendur hafi fullnægt skilyrðum um:
 - a. starfsábyrgðartryggingu samkvæmt 6. gr. laga um endurskoðendur,
 - b. endurmenntun samkvæmt 7. gr. laga um endurskoðendur,
 - c. búsföræði samkvæmt 2. tl. 1. mgr. 2. gr. laga um endurskoðendur.
6. Að endurskoðunarfyirtæki uppfylli kröfur laga um skýrslu um gagnsæi samkvæmt 29. gr. laga um endurskoðendur.

Þannig er ljóst að gæðaeftirlitið beinist að fjölmörgum ákvæðum laga nr. 79/2008 og siðareglna Félags löggiltra endurskoðenda sem staðfestar hafa verið af ráðherra.

Með gæðaeftirlitinu er leitt í ljós hvort endurskoðandi hafi í samræmi við 1. gr. laga nr. 79/2008 aflað viðeigandi gagna á óháðan og kerfisbundinn hátt og hvort hann hafi stuðst við þessi gögn til að láta í ljós rökstutt og faglegt álit endurskoðanda um áreiðanleika gagnanna og framsetningu í samræmi við lög, settar reikningsskilareglur eða önnur skilyrði sem fram koma í álitgerð þeirri sem hann staðfestir með áritun sinni þess efnis.

Niðurstæða

Samkvæmt 15. gr. laga um endurskoðendur er það hlutverk endurskoðendaráðs að hafa eftirlit með því að endurskoðendur og endurskoðunarfyirtæki ræki störf sín í samræmi við ákvæði laganna, siðareglur Félags löggiltra endurskoðenda og aðrar reglur sem taka til starfa endurskoðenda. Til þess að endurskoðendaráð geti sinnt eftirlitshlutverki sínu er ráðinu fengin heimild í 2. mgr. 17. gr. laganna til þess að beita þá endurskoðendur viðulögum em ráðið telur sýnt að hafi í störfum sínum brotið gegn lögum um endurskoðendur svo að ekki verði við unað.

Skylda yðar sem endurskoðanda til að sæta gæðaeftirliti sem kannar fylgni við lög og reglur er gilda um störf endurskoðanda er ótvíræð og skýr samkvæmt ákvæðum 22. gr. laga nr. 79/2008, sem og sú skylda „að veita þeim sem sinnir gæðaeftirliti nauðsynlega aðstoð og aðgang að upplýsingum sem óskað er eftir við gæðaeftirlitið“. Í siðareglum Félags löggiltra endurskoðenda er einnig vikið að skyldunni, en í grein 140.7 í siðareglunum kemur meðal annars fram að það sé fagleg skylda endurskoðanda að hlíta gæðaeftirliti aðildarsamtaka eða fagfélags og bregðast við fyrirspurn eða rannsókn af hálfu aðildarsamtaka eða eftirlitsyfirvalda.

Með því að sinna ekki þessar lagaskyldur telur endurskoðendaráð að þér hafið brotið ákvæði 22. gr. laga nr. 79/2008. Telur ráðið að þér hafið í störfum yðar brotið með svo alvarlegum hætti gegn lögum nr. 79/2008 um endurskoðendur, að ekki verði við unað. Er það því niðurstaða endurskoðendaráðs að veita yður áminningu vegna brota á 22. gr. laga nr. 79/2008,